

У 1950 р. всі вищеперераховані ВНЗ були знову об'єднані
в один — Харківський політехнічний інститут (ХПІ).
РЕКТОРИ ХПІ

In 1950 all the institutions listed above merged back into a single higher educational institution — Kharkiv Polytechnic Institute (KhPI).

RECTORS OF KhPI

Семко Михайло Федорович

Ректор ХПІ у 1950–1978 рр., у 1945–1949 рр. — Харківського механіко-машинобудівного інституту

Semko Mykhailo Fedorovych

Rector of KhPI
in 1950–1978 and 1945–1949 — Kharkiv
Mechanical Machine Engineering Institute

Народився 1 жовтня 1906 р. в с. Баясьне на Полтавщині. У 1925 р., за путівкою Полтавського окружного комсомолу, талановитого юнака направлено на навчання до ХТІ, який він закінчив у 1930 р. По закінченню інституту навчався в аспірантурі. В 1935 р. захистив кандидатську дисертацію і став доцентом кафедри різання матеріалів. Під час Другої світової війни керував евакуацією та роботою ХММІ в Красноуфімську. Після визволення Харкова 23 серпня 1943 р., займався відбудовою напівзруйнованого ворогом інституту.

У 1950 р. відбулося об'єднання чотирьох вишів у Харківський політехнічний інститут, який став одним із провідних вищих технічних навчальних закладів у Радянському Союзі.

Видатний вчений, педагог і організатор вищої школи України М. Ф. Семко зробив величезний внесок у розвиток інституту, примноження його науково-педагогічного потенціалу, забезпечення світового рівня освіти студентів-політехників. Саме завдяки діяльності ректора М. Ф. Семка ХПІ увійшов до 20 найкращих ВНЗ Радянського Союзу із загального числа 860. Ректор ставив найважливішим завданням збільшення об'ємів дослідницьких робіт не тільки держзамовлення, а й госпдоговірних. Важливу роль відігравали зв'язок кафедр і вчених з промисловістю, створення філіалів на підприємствах. ХПІ виконував найбільший в Україні обсяг наукових досліджень у 57–60 млн крб. щорічно.

Науковець постійно піклувався про високий рівень наукового, теоретичного, фундаментального рівня викладацького складу. В науково-технічних досягненнях країни другої половини ХХ ст. є великий внесок вчених та наукових співробітників ХПІ, серед них: академіки Г. Ф. Проскура, В. І. Атрощенко, А. С. Бережний, О. П. Філіпов, С. М. Фертик; професори Л. С. Палатник, Є. Г. Голоскоков, А. В. Бурлаков, С. І. Богомолів, Б. Т. Бойко, А. В. Дабагян, С. М. Куценко, Б. Л. Кашчєєв, В. Т. Цветков та ін.

Проф. М. Ф. Семко був ініціатором раціонального використання потужного наукового потенціалу ВНЗ для розвитку народного господарства країни. Так, у 1963 р.

Нe was born on October 1, 1906 in the village in Balyasne, Poltava region. In 1925, on the appointment from Poltava Komсомол District Committee, the talented young man was sent to study at KhTI, he graduated in 1930, after graduation he studied at the post-graduate department. In 1935, he defended his thesis and became Associate Professor of the Department for Cutting Mate-

rials. During the Second World War, he managed the evacuation and operation of KhMMEI in Krasnoufimsk. After the liberation of Kharkiv, on August 23, 1943, he was engaged in rebuilding the Institute half destroyed by the enemy.

In 1950, there was a merger of four universities to form Kharkiv Polytechnic Institute (KhPI), which became one of the leading higher technical educational institutions in the Soviet Union.

An outstanding scholar, lecturer and organizer of higher school of Ukraine M. F. Semko made a huge contribution to the development of the Institute, increasing its scientific and educational potential, providing world-class students of the Polytechnic Institute. Owing to the Rector M. F. Semko, KhPI entered the top 20 universities of the Soviet Union from a total of 860. The Rector put the most important task of increasing the volume of research not only on the state order, but also on the basis of business contracts. An important role was played by the communication of the departments and their scientists with industry, creating branches at the enterprises. KhPI carried out the biggest amount of research in Ukraine reaching 57–60 mln. karbovanets annually.

The scientist was constantly concerned with a high level of scientific, theoretical and fundamental level of the Faculty. The scientific and technological achievements of the country in the second half of the twentieth century were made possible largely due to the contribution of scientists and researchers of KhPI, among them Academicians H. F. Proskura, V. I. Atroshchenko, A. S. Berezhnyi, O. P. Filipov, S. M. Fertyk; Professors L. S. Palatnyk, Ye. H. Holoskokov, A. V. Burlakov, S. I. Bohomolov, B. T. Boiko, A. V. Dabagian, S. M. Kutsenko, B. L. Kashcheyev, V. T. Tsvyetkov and others.

Professor M. F. Semko was the initiator of the rational use for the powerful scientific potential of universities for the development of the national economy. Thus, in 1963 the

в інституті було створено 16 галузевих лабораторій, які надалі стали науковими школами, зокрема лабораторія динаміки та міцності машин, хімії жирів, тепловозних та судових двигунів, турбінобудування та ін.

Ученому належить ініціатива міжнародного співробітництва ХПІ з технічними вишами світу. Ним закладений фундамент зв'язків із ВНЗ Німеччини, Угорщини, Польщі та В'єтнаму, які підтримуються та розвиваються і нині.

Важливою рисою ректора М. Ф. Семка був талант наукового передбачення та вміння відчувати значення всього нового, що тільки зароджувалося в науці того часу. Колектив кафедри одним із перших у країні почав промислове використання в машинобудуванні інструментів із надтвердих матеріалів. Під керівництвом професора колектив продовжив розвиток харківської школи створення масової технології використання вітчизняних алмазів у промисловості.

М. Ф. Семко є автором понад 50 друкованих праць. Вчений причетний до створення в Україні нового покоління вищих навчальних закладів. Три харківських виші стали самостійними завдяки ХПІ: університет будівництва та архітектури, університет «Харківський авіаційний інститут», університет радіоелектроніки. На базі філіалів ХПІ були організовані Сумський технічний університет, Кременчуцький політехнічний університет, Кіровоградський інститут сільгоспмашинобудування та Луганський технічний університет.

Завдяки професору оновлювалася навчальна база ВНЗ, побудований навчальний 14-поверховий корпус У-1, створені сучасні спортивно-оздоровчі табори на Сіверському Дінці та в Криму.

М. Ф. Семко очолював інститут понад 33 роки. За свою сумлінну працю нагороджувався урядовими та почесними нагородами. Неодноразово обирався на керівні посади державних і партійних установ. Він був єдиним ректором у Радянському Союзі, який отримав звання Героя Соціалістичної Праці за ректорську роботу.

Доктор технічних наук, професор, відомий вчений у галузі холодної обробки металів, різальних матеріалів і різальних інструментів, заслужений діяч науки і техніки України, почесний доктор Мішкольцьського університету (Угорщина).

Помер М. Ф. Семко 9 вересня 1979 р. в Харкові. Похований на першому міському цвинтарі.

У НТУ «ХПІ» постать ректора М. Ф. Семка увічнена в пам'яті численних вдячних учнів, які працюють і зараз на кафедрах вишу, а також на меморіальних дошках будівель корпусів, де він здійснював трудову діяльність на посадах ректора та завідувача кафедри. Ім'я професора присвоєно кафедрі інтегрованих технологій машинобудування, на якій він навчався і працював, та відомий на всю країну Проблемній лабораторії фізики різання надтвердими інструментами. Щорічно кафедра різання матеріалів та ріжучих інструментів проводить Семковські наукові молодіжні читання для аспірантів, здобувачів і студентів. У 1980 р. Рада Міністрів України встановила іменні стипендії М. Ф. Семка талановитим студентам ХПІ. У 1992 р. Вчена рада ХПІ встановила медаль М. Ф. Семка «За особистий внесок у співробітництво університетів».

institute established 16 specialized laboratories, which later became scientific schools, including laboratory of dynamics and strength of machines, chemistry of fats, locomotive and ship engines, turbine engineering, etc.

The scientist introduced the initiative of the international cooperation of KhPI with the technical universities in the world. He laid the foundation for ties with universities in Germany, Hungary, Poland, Vietnam, which are maintained and developed till present.

An important feature of M. F. Semko as the Rector was a talent of scientific prediction and ability to feel the meaning of everything new which was only emerging in science of that time. The department staff was one of the first in the country to use industrial engineering tools of superhard materials. Under the guidance of the Professor, the staff continued the development of Kharkiv school on mass technology creation using domestic diamonds in the industry.

M. F. Semko is the author of over 50 publications.

The scientist was involved in the creation of a new generation of higher educational establishments in Ukraine. Three Kharkiv universities became independent owing to KhPI: University of Construction and Architecture, University of «Kharkiv Aviation Institute», University of Radio Electronics. On the basis of KhPI branches, Sumy Technical University, Kremenchuk Polytechnical University, Kirovograd Institute of Agricultural Machine Engineering and Lugansk Technical University were established.

Thanks to the Professor, the university educational base was renovated, U-1 14-storey building for education was built, modern sports and recreation camps were created on the bank of the Siverskyi Donets and in the Crimea.

M. F. Semko headed the institution for more than 33 years. For his hard work, he was rewarded governmental and honorary awards. He was repeatedly elected to senior positions of state and party institutions. He was the only President of the Soviet Union, who received the title of Hero of Socialist Labor for his work as the Rector.

M. F. Semko was Doctor of Technical Sciences, Professor, famous scientist in the field of cold metal processing, cutting materials and tools, Honored Scientist of Ukraine and Honorary Doctor of University of Miskolc (Hungary).

M. F. Semko died on September 9, 1979 in Kharkiv. He was buried at the first municipal cemetery.

In NTU «KPI», Rector M. F. Semko is perpetuated in the memory of many grateful students who are now working in the university departments and on memorial plaques on buildings where he made his career as the Rector and Head of the Department. The name of the Professor is given to the Department of Integrated Technology of Machine Engineering, where he studied and worked, and which is known throughout the country due to the Problem Laboratory of Physics for Cutting with Superhard Tools. Every year the Department of Material Cutting and Cutting Tools holds Semko scientific youth readings for postgraduates, students and external degree seekers. In 1980, the Council of Ministers of Ukraine established M. F. Semko scholarships for talented students of KhPI. In 1992, the Academic Council of KhPI established a medal M. F. Semko «For personal contribution in universities' cooperation».